

Licencie programov, autorské práva a PC kriminalita

Precvičenie pojmov

Software, ktorý je uvoľnený do užívania zadarmo, ale niektoré funkcie sú obmedzené je:

FREWARE - Freeware je softvér, ktorý autor dáva za určitých podmienok k dispozícii na bezplatné používanie a šírenie, nedáva však k dispozícii zdrojový kód a neumožňuje tak jeho úpravu a vytváranie odvodených verzií. Software distribuovaný zadarmo

DEMO - Program, ktorý je neúplnou verziou pôvodného programu. Býva obyčajne k dispozícii zadarmo alebo za symbolický poplatok a jeho účelom je prezentovať schopnosti pôvodného programu. Najčastejšie sa s týmto označením stretávame pri hrách. Predvážacia verzia programu

SHAREWARE - Shareware je spôsob distribúcie softvéru, ktorý umožňuje program bezplatne vyskúšať alebo používať obmedzenú dobu. Po vypršaní tejto doby je používateľ povinný zaplatiť požadovanú cenu programu alebo program odinštalovať. Shareware, práva na zdarma distribuovaný software, autor v prípade pravidelného používania obvykle požaduje malý poplatok

Program, ktorý je zadarmo, ale obsahuje reklamu je:

ADWARE – Adware (skratka z angl. advertising-supported software) je akýkoľvek softvér, ktorý automaticky zobrazuje, prehráva alebo sťahuje reklamný materiál na počítači po svojej inštalácii alebo pri používaní tohto softvéru.

FREWARE - Freeware je softvér, ktorý autor dáva za určitých podmienok k dispozícii na bezplatné používanie a šírenie, nedáva však k dispozícii zdrojový kód a neumožňuje tak jeho úpravu a vytváranie odvodených verzií. Program chránený autorskými právami uvoľnený autorom pre bezplatné šírenie. I keď je zdarma k dispozícii, autorovi prislúchajú všetky autorské práva, čo znamená, že nikto s ním nesmie spraviť nič, čo nie je jednoznačne povolené autorom. Software distribuovaný zadarmo.

CAREWARE -

Software je možné neobmedzene používať v prípade, že autorovi pošlete skutočnú pohľadnicu:

CARDWARE —

FREWARE — Freeware je softvér, ktorý autor dáva za určitých podmienok k dispozícii na bezplatné používanie a šírenie, nedáva však k dispozícii zdrojový kód a neumožňuje tak jeho úpravu a vytváranie odvodených verzií.

CAREWARE-

Program, ktorý je zadarmo, ale je časovo obmedzený je:

FREWARE – Freeware je softvér, ktorý autor dáva za určitých podmienok k dispozícii na bezplatné používanie a šírenie, nedáva však k dispozícii zdrojový kód a neumožňuje tak jeho úpravu a vytváranie odvodených verzií. Program chránený autorskými právami uvoľnený autorom pre bezplatné šírenie. I keď je zdarma k dispozícii, autorovi prislúchajú všetky autorské práva, čo znamená, že nikto s ním nesmie spraviť nič, čo nie je jednoznačne povolené autorom. Software distribuovaný zadarmo.

DEMO – Program, ktorý je neúplnou verziou pôvodného programu. Býva obyčajne k dispozícii zadarmo alebo za symbolický poplatok a jeho účelom je prezentovať schopnosti pôvodného programu. Najčastejšie sa s týmto označením stretávame pri hrách. Predvážacia verzia programu

SHAREWARE - Shareware je spôsob distribúcie softvéru, ktorý umožňuje program bezplatne vyskúšať alebo používať obmedzenú dobu. Po vypršaní tejto doby je používateľ povinný zaplatiť požadovanú cenu programu alebo program odinštalovať. Shareware, práva na zdarma distribuovaný software, autor v prípade pravidelného používania obvykle požaduje malý poplatok

Tieto komerčné programy sú plne funkčné, ale po určitej dobe (obvykle 30 dní) sa nedajú spustiť, alebo sa niektoré dôležité funkcie zneprístupnia :

DEMO – Program, ktorý je neúplnou verziou pôvodného programu. Býva obyčajne k dispozícii zadarmo alebo za symbolický poplatok a jeho účelom je prezentovať schopnosti pôvodného programu. Najčastejšie sa s týmto označením stretávame pri hrách. Predvádzacia verzia programu

TRIALWARE – Program, ktorý je neúplnou verziou pôvodného programu. Býva obyčajne k dispozícii zadarmo alebo za symbolický poplatok a jeho účelom je prezentovať schopnosti pôvodného programu. Najčastejšie sa s týmto označením stretávame pri hrách. Predvádzacia verzia programu

PUBLIC DOMAIN - V slovenskom autorskom práve ekvivalentný pojem neexistuje. Predovšetkým sa nikto nemôže vzdať svojich (autorských) práv, môže iba ponúknuť verejnosti bezúplatnú licenciu na ľubovoľné použitie diela, a prípadne možno predpokladať, že autor, ktorý svoje dielo takto označil, sa svojich práv nebude domáhať. V slovenskom autorskom zákone existuje iba užší pojem voľné dielo, ktorý označuje (prinajmenšom) dielo, ktorého autorské práva vypršali preto, lebo autor nemá dedičov alebo títo autorské práva odmietli.

Cenou za používanie tohto produktu je niečo, ako ďalšia starostlivosť o program, ďalšie jeho šírenie a podobne:

POSTCARDWARE — autor takejto licencie ponúka svoj produkt ako shareware s tým, ... k produktu zaslanie hocičoho čo by mu urobilo radosť, napr. vtip, pohľadnica, ...

CAREWARE —

SHAREWARE - Shareware je spôsob distribúcie softvéru, ktorý umožňuje program bezplatne vyskúšať alebo používať obmedzenú dobu. Po vypršaní tejto doby je používateľ povinný zaplatiť požadovanú cenu programu alebo program odinštalovať. Shareware, práva na zdarma distribuovaný software, autor v prípade pravidelného používania obvykle požaduje malý poplatok .

**Zaplatenie tohto softvéru
je dobrovoľné a ak chcete
oceniť autorovu prácu,
môžete mu poslať
ľubovoľný príspevok:**

FREEWARE — Freeware je softvér, ktorý autor dáva za určitých podmienok k dispozícii na bezplatné používanie a šírenie, nedáva však k dispozícii zdrojový kód a neumožňuje tak jeho úpravu a vytváranie odvodených verzií.

POSTCARDWARE - autor takejto licencie ponúka svoj produkt ako shareware s tým, že cenou za jeho neobmedzené užívanie je zaslanie ľubovoľnej pohľadnice (ako elektronickej, tak klasickej).

DONATIONWARE - Zaplatenie tohto software je úplne dobrovoľné a ak máte pocit, že by bolo vhodné oceniť kvalitu autorovej práce, môžete zaslať ľubovoľný príspevok na jeho konto.

Čo sú autorské práva

Autorské práva:

- Autor programu alebo firma, ktorá program vytvorí, a je chránený autorským zákonom
- Autorský zákon určuje práva a povinnosti autora, teda autor má právo rozhodovať o tom, ako sa bude jeho dielo používať a šíriť.

Čo je to licencia?

Licencia Licenčná zmluva:

- Pri zakúpení programu (softvéru) získame licenciu, ktorá stanovuje, za akých podmienok sa môže používať. Ak dodržíme tieto podmienky, hovoríme o legálnom softvéri.
- Licencia je súčasťou programu a vzťahuje sa na jeden PC.
- Pre viac počítačov sa zakupuje multilicencia, ktorá je lacnejšia a využívajú ju firmy a školy.

Typy licencií

Študentská/školská - je lacnejšia, výhodnejšia pre školské inštitúcie. Je zakázané používať na komerčné účely.

Krabicová - veľká škatuľa obsahuje CD/DVD, licenčnú zmluvu, licenčné číslo, manuál k používaniu a registračná karta. Po zaregistrovaní sú k dispozícii používateľovi nové verzie programu, doplnky, upgrade (aktualizácia) programu.

OEM licencia - licencia patrí medzi tie lacnejšie a napríklad operačné systémy (ako Windows XP, Vista) sa predávajú spolu s novým PC. Daný operačný systém/ program nemožno inštalovať na iný PC aj po ukončení životnosti daného PC.

Shareware - program môžeme nainštalovať, pracovať s ním a po určitom čase sme povinní zaplatiť registračný poplatok. Potom môžeme legálne používať program.

Freeware - program môžeme používať a rozširovať zadarmo. Treba dodržiavať autorské práva, t.j. neupravovať program

Typy licencií

Demoverzie - sú to programy, ktoré majú zablokované niektoré funkcie (napr. tlač). Slúžia pre tých, ktorí potrebujú zistiť, či daný program spĺňa ich požiadavky. Ak áno, zakúpia si ho.

Trial – umožňuje plnohodnotnú prácu s programom ale len na určité časové obdobie. Po uplynutí času sa program **nedá znovu** spustiť ani nainštalovať.

Public domain – program určený k voľnému používaniu. Je možné ho šíriť i upravovať (myslí sa programátorsky upravovať). Autori sa vzdávajú niektorých svojich práv na program. Napr. operačný systém typu Unix (napr. Linux).

Zabezpečenie ochrany autorstva právnou cestou

Na Slovensku je táto problematika riešená **Autorským zákonom (zákon č. 383/1997 Z. z.)** Je v ňom zakotvená platnosť pre všetky autorské diela vrátane počítačových programov. Ide o **osobné autorské právo**, čiže právo autora na ochranu svojho autorstva, autor počítačového programu má právo označiť svoje dielo menom alebo pseudonymom, má výhradné právo udeľovať súhlas na **každé** použitie diela a udeliť súhlas na použitie diela (jeho častí) na vytvorenie nového diela. Autor má právo na odmenu za každé použitie svojho diela - ide o **majetkové práva autora**.

Problematika ochrany autorských práv je riešená aj v **Trestnom zákone**. V § 152 Trestného zákona je uvedené: Kto s dielom, ktoré je predmetom ochrany podľa autorského práva neoprávnene nakladá spôsobom, ktorý patrí autorovi alebo inému nositeľovi týchto práv, alebo kto inak tieto práva porušuje, potrestá sa **odňatím slobody až na dva roky** alebo peňažným predpisom alebo prepadnutím veci.

Počítačová kriminalita

ÚLOHA:

PRÁCA S INTERNETOM:
VYPRACUJTE REFERÁTY NA TÉMY:

1. **PC KRIMINALITA** (2 str. A4, veľkosť písma 12)
2. **PRÁVNÁ OCHRANA PC PROGRAMOV** (2. str. A4, veľkosť písma 12)
3. **SOFTVÉROVÉ PIRÁTSTVO** (2. str. A4, veľkosť písma 12)

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

Vypracoval: **Mgr. Miloš Hadbavný**